

Songdalen kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2016

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgsekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2016. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2016.

2. KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Årets kommunevalg gjorde at det kom nye medlemmer i kontrollutvalget fra oktober 2016. Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder ved konstituering.

Medlemmer og personlige varamedlemmer 2016

Medlemmer	Varamedlemmer
Espen Alf Halvorsen (KRF), leder	Jan Kåre Haugland (KRF)
Stein Vidar Eikholm (FRP), nestleder	Jan Cato Larsen (FRP)
Solveig Nordkvist (H), medlem	Olly Kristensen (AP)

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommunelovens § 77 slår fast:

”4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

5. *Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. ”*

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes, drøfter saker og arbeidsmetoder. Temark har arrangert to regionale konferanser for kontrollutvalgsmedlemmer i 2016. Dette for å øke og utvikle både nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk. Kontrollutvalget har i 2016 deltatt på Temark sine konferanser og FKT sin Fagkonferanse.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner og fylkeskommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har seks ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget er Sander Haga Ask.

Sekretariatet utreder, saksbehandler, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Agder Kommunerevisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til 9 kommuner i Agder og Vest-Agder fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er revisor Morten Gahrnsen og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er revisjonssjef Tor Ole Holbek.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget gjennomfører sitt påseansvar ovenfor revisjonen ved at revisor fast orienterer i kontrollutvalgets møter om det pågående revisjonsarbeidet. Revisor har i 2016 i tråd med god revisjonsskikk også lagt frem sitt engasjementsbrev som beskriver revisjonens oppfatning av oppdraget ovenfor Songdalen kommune.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Det er sum for kontroll, tilsyn og revisjon som er vedtatt av kommunestyret. I denne posten ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Beskrivelse	Budsjett 2016	Regnskap 2016
Møtegodtgjørelse m.v.	50 000	46 756
Kurs og andre utgifter	30 000	18 939
Kjøp fra IKS		
a. Revisjon (revisjonshonorar, møtedeltagelse og forberedelse)	697 000	680 200
b. Selskapskontroll	59 000	59 000
c. Sekretariat	100 000	87 800
Totalutgifter	936 000	892 695

Kontrollutvalget har i 2016 et mindreforbruk på kr. 43 305. Dette kommer av et generelt mindreforbruk på flere av postene, men spesielt på kostnadene til kurs, sekretariatet og revisjon blitt lavere enn forventet.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2016 avholdt 5 møter og behandlet 35 saker. Dette er en økning på antall saker fra 26 i 2015.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013. Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside.

Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen. Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Pressen har vært til stede ved noen møter. Rådmannen, representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2016. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

- Årsmelding for KU 2015
- Rapport fra tilsyn med Barnevernstjenesten i Søgne og Songdalen
- Kristiansandsregionen IKT
- Revidering av økonomireglementet
- Vannledningen mellom Gjervoldstad og Augland
- Eierstyring av kommunens selskaper
- Revisors egenvurdering av uavhengighet 2016
- Årsregnskap og årsrapport 2015 Songdalen kommune
- Årsrapport 2015 for Kemneren i Kristiansandsregionen
- Orientering om første tertialrapport 2016
- Saksbehandlingen av KS sak 18/16 – Avklaring av festetomter for Oasen skole på Birkelid
- Rammeavtaler for entreprenørtjenester Songdalen kommune
- Felles statlig tilsynskalender 2016
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2017 Songdalen kommune
- Engasjementsbrev Agder Kommunerevisjon IKS
- Orientering om andre tertial 2016

- Orientering om budsjett 2017
- Rapport om organisering og saksbehandling i helse og omsorgssektoren
- Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
- Plan for selskapskontroll 2016-2019
- Møte og arbeidsplan 2017

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming.

Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

Kontrollutvalget behandlet i møte 06.12.2016 sak 31/16 overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Agder Kommunerevisjon IKS gjennomførte på oppdrag fra kontrollutvalget en overordnet analyse av Songdalen kommune og laget et forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget var i stor grad enig med revisjonen i deres vurderinger, men ønsket å legge inn «vann- og avløpsinfrastruktur» med undertemaet overvannsproblematikk som et eget prosjekt i planen. Etter kontrollutvalgets innstilling vedtok kommunestyret i møte følgende plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

- **Overordnet:**
  - o Gjeldsnivået (vesentlighet H)
- **Økonomisektoren:**
  - o Etterlevelse av selvkostregler (vesentlighet M/H)
- **Enhet for samfunnsutvikling**
  - o Vann- og avløpsinfrastruktur – overvannsproblematikk (vesentlighet M/H)
  - o Drift og vedlikehold av IT-systemer (vesentlighet M/H)
- **Enhet for tjenester**
  - o Helhetlig og koordinerte helse og omsorgstjenester (vesentlighet H)
  - o Mottak asylsøkere og flyktninger (vesentlighet H)
  - o Kommunale NAV-tjenester (vesentlighet M/H)
  - o Behandling og oppfølgingstilbud til personer/pasienter med psykiske lidelser og/eller rusrelaterte problemer (vesentlighet H)

Kommunestyret delegerte myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Revisjonen har på oppdrag fra kontrollutvalget og administrasjonen utarbeidet et notat om organiseringen og saksbehandlingen i helse- og omsorgssektoren i Songdalen kommune. Formålet med notatet var å gi kontrollutvalget en oversikt over tilstanden til organisering og saksbehandling i helse- og omsorgstjenestene i Songdalen kommune. Revisjonen kom i sitt notat med anbefaling om at rådmannen vurderer en oppdeling av kommunens helse- og omsorgstjenester i flere enheter for å oppnå enheter med et omfang og faglig spenn som er hensiktsmessig i forhold til en «to-nivå modell». Revisjonen mente også at det var et behov for å styrke og profesjonalisere saksbehandlingsprosessen innen tjenesteområder. Notatet var ment som et tilskudd og anbefaling til rådmannen om den pågående omorganiseringen av helse- og omsorgssektoren i Songdalen kommune. Kontrollutvalget tok notatet til orientering og ba om å bli fortløpende orientert om utviklingen i saken.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalget har i 2016 ikke behandlet noen nye selskapskontroller. Revisjonen har siden 2012 og frem til i dag brukt betydelige ressurser til å følge opp selskapskontrollen i Returkraft AS og har holdt kontrollutvalget løpende orientert i hvert møte. Revisjonen har også jobbet med en pågående selskapskontroll i Kristiansandsregionen brann og redning IKS og denne vil bli lagt frem for behandling i kontrollutvalget i 2017

I kontrollutvalgets møte 06.12.2016 presenterte revisjonen sin analyse og forslag til plan for selskapskontroll 2016-2019. Kontrollutvalget var enig i revisjonens forslag til plan for selskapskontroll og innstilte følgende til kommunestyret:

«Plan for selskapskontroll 2016-2019 godkjennes med følgende prioriteringer i denne plan perioden. Prosjektene er ikke satt opp i prioritert rekkefølge:

- Returkraft AS (H)
- Avfall Sør AS m/datterselskap (H)
- Kristiansandsregionens kommunale IKT tjenester (M/H)
- Vest-Agder museet IKS (M)
- Varodd AS (hvis avtale)

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen.»

Kontrollutvalgets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt i kommunestyret 14.12.2016.

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2016 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2016 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Songdalen, 28. februar 2016

Espen Alf Halvorsen
Leder

Sander Haga Ask
Sekretær